

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Zubert (przewodniczący)

SSN Konrad Wytrykowski (sprawozdawca)

Ławnik Agnieszka Zielonka

Protokolant Marta Brzezińska

w sprawie **T. F.** – prokuratora Prokuratury Okręgowej w W. , po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu 9 lipca 2020 roku: odwołania z dnia 20 kwietnia 2020 roku wniesionego przez obrońcę obwinionego oraz odwołania z dnia 29 kwietnia 2020 roku, wniesionego przez obwinionego, od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 7 kwietnia 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...),

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2019 r., poz. 740, ze zm.)

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

W dniu 15 października 2019 roku, prokurator pełniący obowiązki zastępcy rzecznika dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego, wydał postanowienie w sprawie o sygn. akt RP IV RD (...), którym wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie ewentualnego przewinienia służbowego popełnionego przez prokuratora Prokuratury Okręgowej w W. – T. F..

Postanowieniem z dnia 14 października 2019 roku, sygn. akt PO V WO (...), Prokurator Okręgowy w W. zawiesił w czynnościach służbowych prokuratora Prokuratury Okręgowej w W. – T. F. od 14 października 2019 r. na okres sześciu miesięcy.

W uzasadnieniu postanowienia podkreślono, że okoliczności zdarzenia wskazują, że prokurator T. F. swoim zachowaniem naruszył godność urzędu prokuratora, a nadto mógł również wyczerpać znamiona występków z art. 178a § 1 k.k. Prokurator Okręgowy zaznaczył, że ujawnione okoliczności zdarzenia i charakter przewinienia, jakiego dopuścił się prokurator T. F. przemawiają za natychmiastowym odsunięciem go od wykonywania obowiązków służbowych.

Powyższe postanowienie zaskarżone przez obrońcę prokuratora T. F. zostało utrzymane w mocy postanowieniem wydanym w dniu 7 kwietnia 2020 r. przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w sprawie o sygn. akt PK I SD (...).

W dniu 11 marca 2020 roku prokurator pełniący obowiązki zastępcy rzecznika dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego złożył do sądu dyscyplinarnego wnioski o przedłużenie okresu zawieszenia w czynnościach prokuratora Prokuratury Okręgowej w W. T. F. na dalszy okres 6 miesięcy – do 14 października 2020 roku.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że nie ustała żadna z przyczyn, dla której zawieszono w czynnościach prokuratora T. F., oraz że przedłużenie zawieszenia prokuratora T. F. w czynnościach na dalszy okres konieczne jest z uwagi na interes publiczny, w szczególności dobro służby prokuratorskiej. Czas ten jest bowiem niezbędny dla wykonania zaplanowanych czynności, a także innych, których potrzeba przeprowadzenia może wyłonić się w toku postępowania.

Rozpoznając powyższy wniosek, postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2020 roku, sygn. akt PK I SD (...), Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym przedłużył okres zawieszenia w czynnościach T. F. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w W. na dalszy okres 6 miesięcy, tj. do dnia 14 października 2020 roku.

Postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 7 kwietnia 2020 roku, wydane w sprawie o sygn. akt PK I SD (...), zaskarżył w całości zarówno prokurator T. F., jak i jego obrońca.

W odwołaniu obrońcy T. F. – adwokata M. S. H., sformułowane zostały zarzuty:

1. obraży przepisów art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. i art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, polegającej na nieumorzeniu postępowania w przedmiocie wniosku o zawieszenie prokuratora T. F. w czynnościach, mimo wystąpienia przeszkody procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, skoro prokurator J. K. nie była rzecznikiem dyscyplinarnym, ponieważ nie została powołana przez Prokuratora Generalnego na czteroletnią kadencję rzecznika dyscyplinarnego, wbrew treści przepisów art. 153 § 1 i § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, a więc nie nabyła uprawnień rzecznika dyscyplinarnego, o których stanowi przepis art. 153 § 3 zdanie drugie ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, ale została delegowana do „pełnienia obowiązków zastępcy rzecznika dyscyplinarnego”, czyli do pełnienia funkcji nieznanej ustawie i na podstawie aktu nieznanego ustawie;

2. obraży przepisów art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, polegającej na niezbadaniu swej właściwości i nieprzekazaniu sprawy do rozpoznania Sądowi Najwyższemu, jako sądowi dyscyplinarnemu właściwemu w pierwszej instancji na podstawie przepisu art. 145 § 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, wskutek czego sąd dyscyplinarny niższego rzędu orzekł w sprawie należącej do właściwości sądu wyższego rzędu.

Formułując powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W treści odwołania z dnia 29 kwietnia 2020 r. zatytułowanego „zażalenie”, prokurator T. F. zaskarżył w całości postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 7 kwietnia 2020 roku., podnosząc zarzuty:

1) obraży przepisów art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. i art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, polegającej na nieumorzeniu postępowania w przedmiocie wniosku o zawieszenie prokuratora T. F. w czynnościach, mimo wystąpienia przeszkody procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, skoro prokurator J. K. nie była rzecznikiem dyscyplinarnym, ponieważ nie została powołana przez Prokuratora Generalnego na czteroletnią kadencję rzecznika dyscyplinarnego, wbrew treści przepisów art. 153 §

1 i § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, a więc nie nabyła uprawnień rzecznika dyscyplinarnego, o których stanowi przepis art. 153 § 3 zdanie drugie ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, ale została delegowana do „pełnienia obowiązków zastępcy rzecznika dyscyplinarnego, czyli do pełnienia funkcji nieznaney ustawie i na podstawie aktu nieznanego ustawie;

2) obraży przepisów art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, polegającej na niezbadaniu swej właściwości i nieprzekazaniu sprawy do rozpoznania Sądowi Najwyższemu, jako sądowi dyscyplinarnemu właściwemu w pierwszej instancji na podstawie przepisu art. 145 § 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, wskutek czego sąd dyscyplinarny niższego rzędu orzekł w sprawie należącej do właściwości sądu wyższego rzędu.

Ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższych zarzutów, obwiniony zarzucił obrazę przepisów postępowania, to jest art. 4 k.p.k. (per analogiam), art. 7 k.p.k., art. 8 k.p.k. i art. 92 k.p.k. w zw. z art. 150 § 1 i § 3 i art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, polegającą na:

1. zaniechaniu przez sąd dyscyplinarny dopełnienia powinności samodzielnej oceny dowodów i ustaleń faktycznych co do charakteru przewinienia dyscyplinarnego T.F. oraz zaistnienia „uzasadnionego przypadku” dla przedłużenia zawieszenia w czynnościach na dalszy okres;
2. pominięciu korzystnego dla T. F. dowodu z opinii biegłego lekarza specjalisty z zakresu medycyny sądowej W. K. i wniosków, że w chwili kierowania samochodem w dniu 12.10.2019 r. o godzinie 9:15-9:20 stężenie alkoholu w jego organizmie zawierało się w przedziale 0,25-0,31 mg/l a na podstawie materiału dowodowego, w tym przede wszystkim wyników badania powietrza wydychanego, można stwierdzić, że w chwili prowadzenia pojazdu T.F. był w stanie po użyciu alkoholu, a nie można jednoznacznie wykazać, że był w stanie nietrzeźwości, a w konsekwencji pominięcie korzystnego faktu, że stężenie alkoholu w wydychanym przez niego powietrzu w chwili czynu nie przekroczyło wartości 0,25 mg/l, czyli progu odpowiedzialności za przestępstwo stanowiącego przepisem art. 115 § 16 k.k., która to obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia skoro przesłanki z art. 150 § 1 i § 3

ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze nie zostały należycie rozważone i wykazane, przy czym zawisłość postępowań dyscyplinarnego i karnego, na które powołał się sąd dyscyplinarny, nie są samodzielnymi przesłankami do zastosowania instytucji zawieszenia w czynnościach na dalszy okres, a nadto, pomimo upływu ponad pół roku od daty czynu, T. F. ani nie przedstawiono zarzutu dyscyplinarnego lub karnego, ani nie zostało wydane prawomocne zezwolenie na pociągnięcie T. F. do odpowiedzialności karnej.

Formułując powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 150 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2019 r. poz. 740 ze zm.) na postanowienie sądu dyscyplinarnego o przedłużeniu zawieszenia prokuratora w czynnościach przysługuje odwołanie.

Podniesiony w obu odwołaniach zarzut obrazy art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. i art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze jest niezasadny.

Wbrew twierdzeniom skarżących, w niniejszej sprawie nie zaistniała przeszkoda procesowa w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, która winna skutkować umorzeniem postępowania. Wniosek taki jest zbyt daleko idący.

W ocenie Sądu Najwyższego, negatywnie należy ocenić brak powołania zastępcy rzecznika dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego na okres czteroletniej kadencji, zgodnie z art. 153 ustawy Prawo o prokuraturze. Powyższa praktyka jawi się jako sprzeczna z ratio legis rozwiązań wprowadzonych w ustawie Prawo o prokuraturze w roku 2016, kładących nacisk na niezależność i silną pozycję kadencyjnego rzecznika dyscyplinarnego. Nie oznacza to jednak, że prokurator J. K. , pełniący obowiązki zastępcy rzecznika

dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, jest oskarżycielem nieuprawnionym w rozumieniu art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., albowiem zostały jej powierzone obowiązki rzecznika dyscyplinarnego, przez podmiot uprawniony w rozumieniu art. 153 ustawy Prawo o prokuraturze, to jest Prokuratora Generalnego. Powołany przepis art. 153 nie przewiduje co prawda powierzania obowiązków rzecznika dyscyplinarnego, jednakże w orzecznictwie Sądu Najwyższego za dopuszczalne uznano czasowe powierzanie obowiązków organu określonej osobie przez podmiot uprawniony, pomimo braku wyrażnej normy kompetencyjnej w tym zakresie (zob. w szczególności argumentację przedstawioną w odniesieniu do organów administracji publicznej w wyroku Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2012 roku, III SK 33/11, Lex nr 1313685 oraz uchwale Sądu Najwyższego z 20 lutego 2008 r., III SZP 1/08, Lex nr 342339).

Podkreślić wreszcie należy, że zgodnie z art. 15 ustawy Prawo o prokuraturze to Prokurator Generalny (a w zakresie wskazanym w art. 15 § 5 ustawy Prokurator Krajowy) ma dyskrecjonalne prawo do powoływania prokuratorów do pełnienia określonych funkcji, w celu zapewnienia realizacji ustawowych zadań prokuratury. Dotyczy to także rzeczników dyscyplinarnych, powoływanych w oparciu o art. 153 ustawy. Czasowe powierzenie prokuratorowi pełniącemu służbę obowiązków zastępcy rzecznika dyscyplinarnego dla określonego okręgu regionalnego należy oceniać jako rozszerzenie obowiązków służbowych, w celu weryfikacji jego predyspozycji i umiejętności, przed podjęciem decyzji o powołaniu na okres kadencji. Takie postąpienie, w ocenie Sądu Najwyższego, nie może negatywnie rzutować na ocenę uprawnienia osoby, której powierzono obowiązki rzecznika dyscyplinarnego do wykonywania funkcji oskarżycielskich przed sądami dyscyplinarnymi.

Niezasadny jest również zarzut obrazy przepisów art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze, polegającej na niezbadaniu swej właściwości i nieprzekazaniu sprawy do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w momencie kierowania do sądu dyscyplinarnego wniosku o dalsze zawieszenie prokuratora T. F. przez zastępcę rzecznika dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego

nie zostały jeszcze sformułowane zarzuty wobec prokuratora T. F.. Dopiero w dniu 22 czerwca 2020 roku, postanowieniem wydanym przez prokuratora pełniącego obowiązki zastępcy rzecznika dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, w sprawie o sygn. akt RP III RD (...), prokuratorowi T. F. przedstawiony został zarzut popełnienia przewinienia dyscyplinarnego wyczerpującego znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego. Nastąpiło to już po wydaniu postanowienia przez sąd dyscyplinarny pierwszej instancji, stąd też zarzut obrazy przepisów stanowiących o wyłącznej właściwości rzeczowej okazał się chybiony.

Odnosząc się natomiast do podniesionych w odwołaniu osobistym prokuratora T. F. tzw. zarzutów ewentualnych, to jest: zarzutu pominięcia korzystnego dla T. F. dowodu z opinii biegłego lekarza specjalisty z zakresu medycyny sądowej W. K. i wynikających z tej opinii wniosków oraz zaniechaniu przez sąd dyscyplinarny dopełnienia powinności samodzielnej oceny dowodów i ustaleń faktycznych co do charakteru przewinienia dyscyplinarnego T. F. , wskazać jedynie należy, że na posiedzeniu sądu dyscyplinarnego w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach przed Sądem Dyscyplinarnym przy Prokuratorze Generalnym nie odbywa się postępowanie dowodowe.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, odnoszącym się zarówno do instytucji zawieszenia w czynnościach służbowych sędziego, jak i prokuratora, w tym wpadkowym postępowaniu, sąd dyscyplinarny nie rozstrzyga o zasadności zarzutów sformułowanych wobec prokuratora w postępowaniu dyscyplinarnym, ale wyłącznie o zasadności odsunięcia prokuratora od wykonywania czynności służbowych w związku ze stawianymi mu zarzutami. W tym kontekście badaniu podlegają: szkodliwość zarzucanego czynu dla służby, stopień zawinienia, wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości oraz wystarczające uprawdopodobnienie popełnienia deliktu dyscyplinarnego, a nadto okoliczność, czy waga stawianych zarzutów uniemożliwia prokuratorowi pełnienie czynności (uchwała Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2005 r. sygn. SNO 12/05, LEX nr 472069; uchwała Sądu Najwyższego z 29 września 2009 r., sygn. SNO 72/09, LEX nr 1288982; uchwała Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 2009 r. sygn. SNO 20/09, LEX nr 1288812). Tożsame stanowisko w odniesieniu do prokuratorów

wykształciło się w piśmiennictwie, w którym wskazuje się, iż konieczność zastosowania instytucji zawieszenia w czynnościach służbowych wyznacza de facto charakter zarzuconego prokuratorowi przewinienia, a zatem ocena, czy przez pryzmat stawianych zarzutów konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków służbowych (zob. Andrzej Kiełtyka, Wojciech Kotowski, Andrzej Ważny, Prawo o prokuraturze. Komentarz, Warszawa 2017, s. 558).

Odnosząc się do podniesionego przez prokuratora T. F. zarzutu niezastnienia „uzasadnionego przypadku” dla przedłużenia zawieszenia w czynnościach na dalszy okres, Sąd Najwyższy zarzut ten ocenił jako chybiony.

Wedle przepisu art. 150 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze prokurator może być zawieszony w czynnościach na okres do 6 miesięcy, jeżeli z uwagi na charakter przewinienia dyscyplinarnego konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków. Zgodnie z przepisem art. 150 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze, zawieszenie prokuratora w czynnościach, w uzasadnionych przypadkach, może być przedłużone na wniosek rzecznika dyscyplinarnego przez sąd dyscyplinarny na dalszy, niezbędny okres.

Zatem jednym z podstawowych obowiązków sądu dyscyplinarnego jest ustalenie, czy w danym stanie faktycznym wystąpiła przesłanka uzasadnionego przypadku, która pozwala na dalsze przedłużenie zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych. W tym miejscu Sąd Najwyższy stwierdza, że zawieszenie prokuratora w czynnościach służbowych w pierwszej kolejności, chroni autorytet prokuratury, a także dalej jeszcze idący interes publiczny przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinionego z uwagi na zarzut jaki mu postawiono. Ponadto odgrywa doniosłą rolę wychowawczą, będąc moralnym przeżyciem zarówno dla obwinionego, jak i dla jego współpracowników (A.Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, Prawo o prokuraturze. Komentarz, Warszawa 2017, s. 558).

Postępowanie dyscyplinarne toczy się sprawnie, bez zbędnych przewlekłości. Co więcej w dniu 18 czerwca 2020 roku Sąd Najwyższy, w sprawie o sygn. akt I DO 22/20, podjął uchwałę w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie

do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Okręgowej w W. T. F. za czyn z art. 178 a § 1 k.k.

W ocenie Sądu Najwyższego, sąd dyscyplinarny I instancji dokonał prawidłowej oceny i ustalił, że w sprawie zachodzi uzasadniony przypadek, o którym mowa w art. 150 § 3 ustawy z 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze.

Mając powyższe na uwadze uznać należało, że zarzuty podniesione przez skarżących są niezasadne, zaś charakter zarzucanego obwinionemu przewinienia godzi w powagę i zaufanie do urzędu prokuratora i nakazuje natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków prokuratora.

W niniejszej sprawie nie ustały przyczyny uzasadniające konieczność przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach. Mając na uwadze wagę zarzucanego obwinionemu przewinienia dyscyplinarnego oraz mając na uwadze fakt, że postępowanie dyscyplinarne nie zostało zakończone, Sąd Najwyższy utrzymał w mocy postanowienie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 7 kwietnia 2020 roku.